

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ILMASTOSUUNNITELMAA TÄYDENTÄVÄ MATERIAALI

Taipalsaari

Esipuhe

Taipalsaaren kunnan ilmastosuunnitelma on laadittu vuosien 2023-2024 aikana. Työtä koordinoi Etelä-Karjalan liitto. Ilmastosuunnitelmien laatimiseen saatiin ympäristöministeriön myöntämä valtionavustus. Ilmastosuunnitelman sisältö noudattaa ilmastolain (423/2022) § 14a mukaisia vaatimuksia.

Ilmastosuunnitelmatyön aikana osallistettiin laajasti Taipalsaaren kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia, nuoria ja alueen muita toimijoita. Yhteistyötä tehtiin Etelä-Karjalan muiden kuntien sekä alueella käynnissä olevien ilmastohankkeiden kanssa. Suunnitelma laadittiin samanaikaisesti viiden muun Etelä-Karjalan kunnan kanssa (Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Luumäki, Lemi).

Tässä taustamateriaalissa esitellään osallistamisen lisäksi suunnitelmatyöhön vaikuttaneet useat viime vuosien aikana Etelä-Karjalan alueella laaditut, teemaan kytkeytyvät suunnitelmat ja selvitykset.

Lisäksi luodaan katsaus kunnan nykytilaan, jonka pohjalta ilmastosuunnitelmatyöhön lähdettiin ja lopuksi esitellään hankkeen aikana tehdyt osallistamistoimet sekä viestintä.

Sisällysluettelo

- 1) [Taipalsaaren ympäristöohjelma 2015-2016](#)
- 2) [Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040](#)
- 3) [Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2023](#)
- 4) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys 2023
- 5) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)
- 6) Päästöskenaario / syksy 2023

- 7) Nykytilanteen kartoitus
- 8) Hankkeen aikana tehdyt osallistamistoimet ja viestintä
- 9) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

1) Taipalsaaren ympäristöohjelma

- Taipalsaaren kunnalle on laadittu [ympäristöohjelma](#) osana EAKR-rahoitteista Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma –hanketta vuosina 2015-2016.
- Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden positiiviseen keskittyen.
- Ympäristöohjelmassa hyväksytyt tavoitteet ja toimenpiteet tukevat suoraan useita ilmastosuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

2) Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040

- [Etelä-Karjalan liikennestrategia](#) laadittiin edellisen kerran vuonna 2020. Liikennestrategian laatimisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan), joiden vuoksi strategian päivittäminen on ollut tarpeellista.
- Visio 2040: Etelä-Karjalan liikennejärjestelmä mahdollistaa maakunnassa sijaitsevien tuotantolaitosten, yritysten ja palveluntuottajien kuljetusketjujen kustannustehokkaat ja luotettavat yhteydet maitse ja vesitse.
- Tiedon hyödyntäminen, liikenneyhteydet ja toimiva julkinen liikenne tukevat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta, ihmisten hyvinvointia, opiskelua, työssäkäyntiä, matkailua, yritysten kilpailukykyä ja maakunnan elinvoimaa.
- **Maakunnan liikennejärjestelmä edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti kestäviin liikkumistapoihin tukeutuen sekä mahdollistaa sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Rataverkko mahdollistaa sekä henkilö- että tavaraliikenteen palvelujen parantamisen ja lisäämisen.**
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan liikennestrategian 2040 mukaisia.

3) Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma

- [Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelman](#) tavoitteena on lisätä aktiivisen liikkumisen suosiota Taipalsaaren, Savitaipaleen, Lemin ja Luumäen kunnissa. Edistämishjelma sisältää seudulliset jalankulun ja pyöräliikenteen vision ja tavoitteet, joiden mukaan on laadittu toimenpideohjelma. Työssä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kunnat sitoutuvat toimenpideohjelman toteuttamiseen ja seuraavat sen edistymistä.
- Taipalsaaren visio Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelmassa:
"Taipalsaarella on turvallista liikkua: kävely ja pyöräily on helppoa, nopeaa ja turvallista."
"Huolehdimme ympäristöstä ja sen vetovoimaisuudesta kehitämme matkailun ja virkistyksen kohdealueita."
- Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma tukee Etelä-Karjalan liikennestrategian tavoitteita kestävän liikkumisen edistämiseksi: *Lisätään jalankulkua, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä uusia liikkumispalveluja edistäviä toimintatapoja, rahoitusta ja toimenpiteitä kaupungeissa ja kehittyvissä taajamissa.*

4) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys

- Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Tarkasteltavia käyttövoimia olivat sähkö, biokaasu ja vety.
- Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat [valmiusanalyysi](#), [ohjekirja](#) ja [jakeluasemasuunnitelma](#).
- Ohjekirja on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen jakeluasemasuunnitelma huomioitiin ilmastosuunnitelman toimenpiteiden laatimisessa.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen ehdotukset uusista latauspisteistä Taipalsaarelle

Ehdotetut sijainnit on laadittu haastatteluilla kootun alustavan kohdelistan ja sen lisäksi tehdyn pisteytyksen perusteella.

Uudet sijainnit parantaisivat saavutettavuutta pohjoisen suuntaan huomattavasti

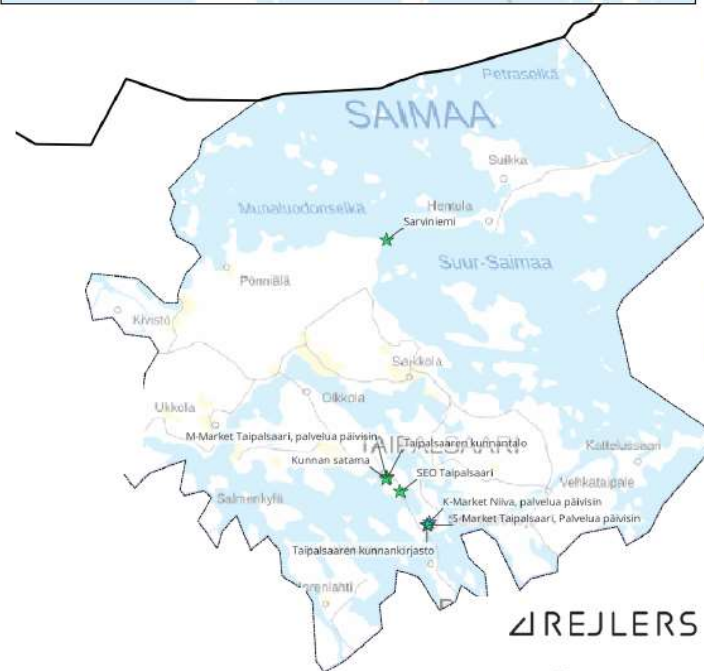
Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat valmiusanalyysi, ohjekirja ja jakeluasemasuunnitelma. [Ohjekirja](#) on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.

Ehdotettuja sijainteja on 7 kpl. Teholataukselle parhaat pisteet saa M-Market Taipalsaari; mahdollisia muita sijainteja tehollataukselle voisivat olla SEO Taipalsaari, S-market Taipalsaari tai K-market Niva.

Kunnan sataman ja kunnantalon yhteyteen ehdotamme asiointilatausta.

Sarviniemeen on tulossa sähköasema, jonka myötä latausmahdollisuuksien kehittäminen helpottuu huomattavasti.

5) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)

- Etelä-Karjala on yksi HINKU-maakunnista ja tavoittelee 80 prosentin kasvihuonekaasupäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartan tavoitteena on muodostaa kuva maakunnan nykytilanteesta, tarjota skenaario päästöjenvähentämispolusta ja lisäksi kuvata tarvittavia maakunnallisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä ilmastotiekartta perustuu 2020-2021 laadittuun ensimmäiseen toimenpideohjelmaan, 2022-2023 laadittuihin kunnallisiin skenaarioihin ja keväällä 2024 pidettyihin teemakohtaisiin työpajoihin.
- Pääpaino Hiilineutraali Etelä-Karjala –tiekartassa on merkittävissä, kuntarajat ylittävissä toimenpiteissä. Maakunnan tiekartta toimii kokoavana ja siihen on kerätty eri alueellisten toimijoiden edistettäviä ja kuntien yhteistoiminnassa tehtäviä hankkeita.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala tiekarttaa käytetään tämän kuntakohtaisen ilmastosuunnitelman taustamateriaalina. Tiekartasta myös poimittiin kuntien ilmastosuunnitelmiin ehdotuksia kunnille osoitetuista toimenpiteistä.

6) Päästöskenaario / syksy 2023

Taipalsaarella ilmastotyöhön syvennyttiin laskemalla tammikuussa 2024 arvio päästökehityksestä tuleville vuosille. Skenaariossa tavoitteeksi asetettiin HINKU-maakunnan mukaisesti -80% päästövähennys.

Tavoiteskenaariossa päästiin -96,1% päästövähennykseen (sis. päästöhyvitykset). Ilman päästöhyvityksiä päästiin -61,8 % päästövähennykseen.

Suurimmat vähennyspotentiaalit todettiin olevan rakennusten energiatehokkuudessa ja tieliikenteessä.

Maatalouden päästöissä on odotettavissa vain pieniä muutoksia tulevina vuosina. Maataloussektorilla tapahtuu kuitenkin paljon käytännön ilmastotyötä, jota pyritään nostamaan esiin ja tuomaan näkyväksi muun muassa alueella käynnistyvillä maaseudun ilmastohankkeilla.

Laskenta perustuu Suomen ympäristökeskuksen [ALas-malliin](#) ja [Hinku-laskentasääntöihin](#).

TAIPALSAARI 2007 - 2030	nimetön skenaario -96.1%	Vähennettävät päästöt (kuilu) -6.5 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus		-84.9%
 Tieliikenne		-61.8%
 Maatalous		-26.7%
 Muut sektorit		-46.3%
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		-13.9 kt CO ₂ e

TAIPALSAARI 2007 - 2030	nimetön skenaario -61.8%	Vähennettävät päästöt (kuilu) 7.4 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus		-84.9%
 Tieliikenne		-61.8%
 Maatalous		-26.7%
 Muut sektorit		-46.3%
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		0.0 kt CO ₂ e

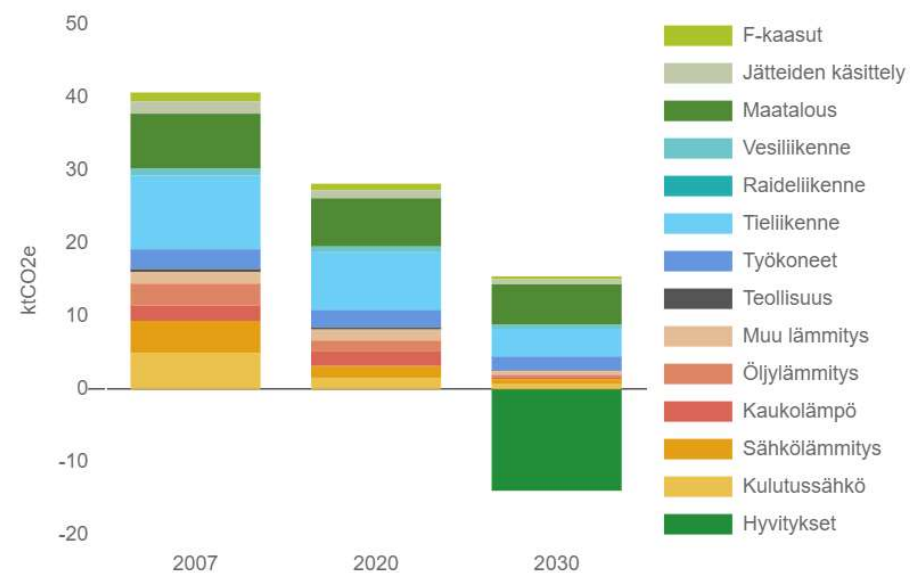
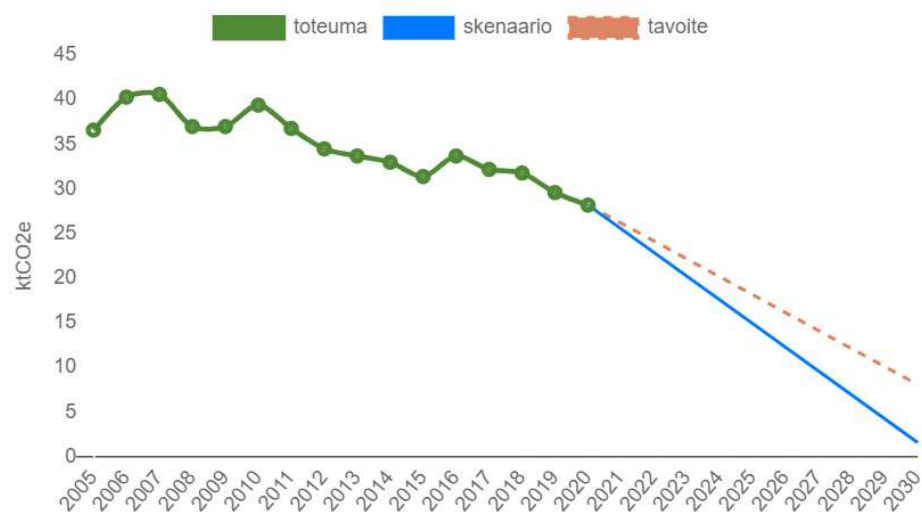
TAIPALSAARI
2007 - 2030

nimetön skenaario
-96.1%

Vähennettävät päästöt (kuilu)
-6.5 kt CO₂e

Skenaarion yhteenveto

Kokonaispäästöt

7) Nykytilan kartoitus sektoreittain

- 7.1 Taipalsaari lukuina
- 7.2 Energian kulutus
- 7.3 Kestävä liikkuminen
- 7.4 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- 7.5 Metsät ja hiilinielut
- 7.6 Sopeutuminen ja varautuminen
- 7.7 Ilmastoviestintä
- 7.8 Vahvuudet ja mahdolliset painopisteet ilmastotyössä

7.1 Taipalsaari lukuina

Asukasluku: 4625 (2023)

- Asuntokuntia 2094 kpl

- Alle 15-vuotiaita 14,7 % väestöstä
- Yli 15-64 -vuotiaita 56,5 % väestöstä
- Yli 64-vuotiaita 28,8 % väestöstä

[Kuntien avainluvut | Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)

- Vapaa-ajan asuntoja 3377 kpl (2023)

[Kuntien vapaa-ajan asunnot \(stat.fi\)](#)

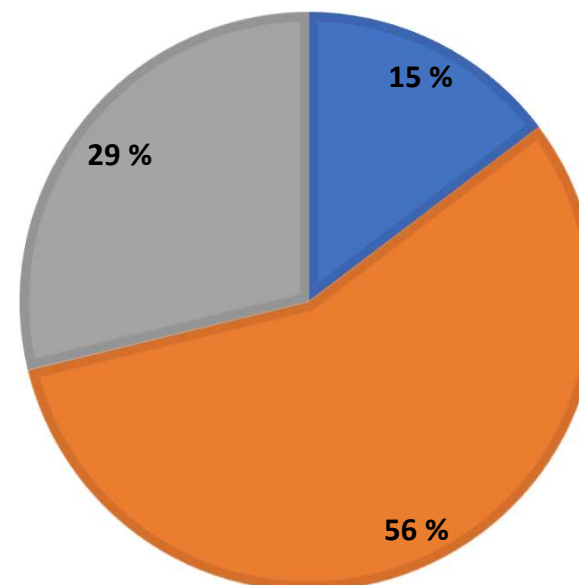
Kokonaispinta-ala 761,95 km², josta 54,74 % on vesistöjä

[Tilastot \(Maanmittauslaitos\)](#)

[Tilastot \(Järviwiki\)](#)

TAIPALSAAREN ASUKKAIDEN IKÄJAKAUMA

■ Alle 15-vuotiaita ■ 15-64 -vuotiaita ■ Yli 64-vuotiaita

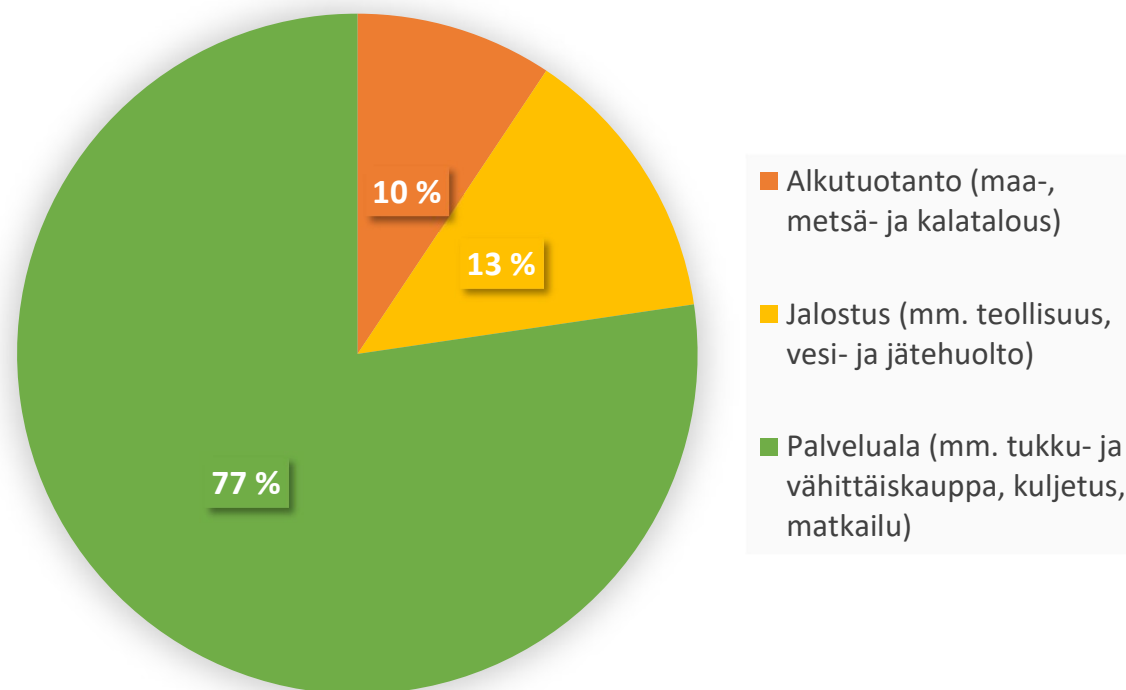

7.1 Taipalsaari lukuina

- Alueella olevat työpaikat 782 kpl (2022)

[Kuntien avainluvut \(stat.fi\)](https://stat.fi)

Työpaikkojen jakauma

7.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Organisaation oma energiantuotanto:

Neljä vuotta sitten Taipalsaarella luovuttiin maakaasusta ja nykyään kaikki lämpölaitokset toimivat hakkeella. Seisokkien aikaan varavoimana on maakaasu. Taipalsaaren Lämmössä pohdittu siirtymää pois polttoon perustuvista menetelmistä. Taipalsaaren Lämmön hallituksessa monenlaista energiaosaamista.

Kunnan omistamien kiinteistöjen energiatehokkuus:

Kunnassa on enää kaksi öljylämmitteistä kiinteistöä; Vehkataipaleen koulu ja palolaitos. Öljylämmityksestä ollaan siirtymässä pois vuoteen 2030 mennessä. Muut kunnan rakennukset lämpiävät kaukolämmöllä. Saimaanharjulla on asukkailla vielä jonkin verran öljylämmitteisiä taloja.

Rakennusten energiakatselmukset ja energiaremontit:

Kaikki kunnan katuvalaistus on muutettu ledeiksi. Rakennuksissa valaistusta saneerataan remonttien yhteydessä. Aurinkopaneeleiden hankkiminen kunnan omistamien kiinteistöjen katoille kiinnostaisi, asiasta teetetty suunnittelu muutama vuosi sitten.

7.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Sähkön kulutus:

Kulutus ja kierrätys: Vastuutettu EKJH:n hoitoon. Tällä hetkellä tuntuu, että keräyspisteitä on liian vähän ja ne ovat aina täynnä.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet:

Aurinkopaneeleita on suunnitteilla: Suurisuo (yli 200ha), Siikasuo (yli 100ha), yhteensä 300 hehtaaria. Lisäksi Leväsessä Ukonautionsuo/Heinäsuo tulisi myös aurinkovoimala-alueeksi, koska siirtolinja menisi siitä läpi.

Koneet ja laitteet: Kunnalla on hyvin vähän omia koneita. Niiden kulutusta seurataan.

Vesihuolto:

Vuonna 2022 vesiliittymiä ollut 862, ja 891 asutokuntaa ollut liittymättömiä. Noin 95% asemakaava-alueiden kiinteistöistä liitetty. Haja-asutus alueella kunnalla ei verkkoa. Ympäristötoimi ja rakennusvalvonta seuraavat haja-alueita. Tuottavuutta pyritään parantamaan vuotovesiä vähentämällä ja tarjoamalla mahdollisuutta liittyä kunnalliseen vesihuoltoon.

7.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kuntaorganisaation yhteiskäyttöautot ja työsuhdepyörät:

Kunnantalolla oli yksi sähköpyörä, jota sai varata. Yhteiskäyttöautoista käyty keskustelu ollut toistaiseksi teknisen johtajan, kunnanjohtajan ja hallintojohtajan välistä. Kunnalla on voimassaoleva työsuhdepyöräetu; kunnassa on noin 170 työntekijää kunnassa, joista 30 on hyödyntänyt etua sähköpyörän hankintaan.

Kuntaorganisaation käytössä olevien ajoneuvojen käyttövoimat:

Teknisen toimen käytössä 7-8 dieselautoa, sähköautot mahdollisia

Sähköautojen latauspisteet ja biokaasuautojen tankkausasemat:

-Kunnantalolla on yksi sähköauton latauspiste työntekijöille, ja yksi maksullinen muille käyttäjille. Simpeleen koululla on latauspisteitä työntekijöille. Rautjärvellä ei ole biokaasun tankkauspistettä.

7.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen:

Pyöräilyn edistäminen on tärkeä näkökulma; Taipalsaari osallistuu aktiivisesti Saimaan Saaristoreitti -pyöräreitin markkinointiin ja tukemiseen. Taipalsaaren kunnan omistamassa Sarviniemen venesatamassa pitää kesäisin kotisatamaansa Saimaan Saaristoreitin yhteysalus M/S Rasti. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmistunut 2023. Toteutetaan ja päivitetään.

Vesi- ja raideliikenne:

Kunnalla on yhteensä seitsemän satamaa, joista kahden sähköistämistä suunnitellaan. Myös pyörälautta M/S Rasti suunnitelmissa korvata sähkökäyttöisellä yhteysaluksella. Veneyrittäjiä ja tilausristeilyjä on tullut, mahdollisesti tulossa lisääkin. Raideliikennettä Taipalsaarella ei ole, mutta kuntaa kiinnostaa sujuva yhteys LPR:n rautatieasemalta Taipalsaarelle.

Matkaketjut:

Kunnan venesatamassa Sarviniemessä on Saimaan Saaristoreitin yhteysalus M/S Rasti, joka mahdollistaa matkaketjuja vesitse. Maakunnallisten matkaketjujen kehittäminen nähdään tärkeänä. Luontomatkailun potentiaalia Taipalsaarella on vahvistettu ja kunnan slogan ”koti Saimaan sylissä” kertoo myös ympäröivän luonnon merkityksestä. Kunta kuuluu Saimaa UNESCO Global Geopark -alueeseen ja alueen geologinen perintö sekä sen matkailulliset mahdollisuudet nähdään tärkeinä. Myös pyöräilyn edistäminen on ollut yksi tärkeä näkökulma; Taipalsaari osallistuu aktiivisesti Saimaan Saaristoreitti -pyöräreitin markkinointiin ja tukemiseen. Kutilan kanavaa kehitetään mahdollisimman hiilineutraalisti.

Muut huomiot julkisesta liikenteestä:

Kunta panostaa luontomatkailuun. Hop on, hop off- bussiliikenne hyödyttäisi Taipalsaaren matkailua.

Vennon bussi ajaa Taipalsaareltä Lappeenrantaan säännöllisiä vuoroja.

7.4 Nykytila 2024: Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous

Lähi- ja kasvisruoka: Kouluilla järjestetään kasvisruoka- ja luomupäiviä. Kasvisruokapäivä on kerran viikossa.

Kunnan omistamat pellot, niiden käyttö:

Kunta omistaa peltoja.

Kunnan ja maataloustuottajien välinen vuoropuhelu. Käydäänkö sitä? Onko tarvetta edistää? Tällä hetkellä vuoropuhelua käydään maaseututoimen kautta. MTK:n ja kunnan välinen vuoropuhelu on aika luontevaa, myös keskustellaan toisten tuottajien kanssa. Boostaajan rooli sopii hyvin myös kunnalle.

7.5 Nykytila 2024: Metsät ja hiilinielut

Kunnan metsäpinta-ala (sis. Metsämaa, kitumaa ja tuottamaton metsämaa)

- Noin 28 342 ha
- Metsämaan osuus kunnan kokonaispinta-alasta n. 37%
- Kunnan omistusosuus (%) metsätalousmaasta: 1,2 %

Kunnan omistamat metsät

Taipalsaaren kunta omistaa 218,7 hehtaaria metsää ja noudattaa metsäsuunnitelmaa. Ympäristöohjelmassa (2015-2016) kunta ilmoittaa suojelevansa vanhoja metsiä ja noin viisi vuotta sitten kunta tehnyt päätöksen, ettei kunnan metsissä tehdä enää avohakkuita. Kunnan metsissä harjoitetaan metsänhoitoa ja harvennusta, puuta tulee myyntiin joka vuosi. Noin 20 hehtaarin metsäala ollaan raivaamassa uudisrakentamisen tieltä lähitulevaisuudessa.

Kunnan metsäsuunnitelman tilanne:

Metsäsuunnitelma laadittu 2019. Metsäsuunnitelman päivittäminen on pian ajankohtaista.

7.6 Nykytila 2024: Sopeutuminen ja varautuminen

Kunnassa tehtyt toimenpiteet ilmastonmuutoksen tai poikkeavien tilanteiden varalta

Ilmastonmuutokseen liittyvät sään ääri-ilmiöt seurauksineen esim. runsaslumiset talvet, sinilevä Pien-Saimaassa, helteiset kesät mietityttävät. Palvelutalolle asennettu aurinkosuojakalvoja, myös ilmastointilaitteista pyydetty tarjouspyyntö samaan kiinteistöön.

Onko kunnassa olemassa sopeutumisen tai varautumisen ohjelmaa tai toimintasuunnitelmaa?

7.7 Ilmastoviestintä

Kunnan tekemän ilmastoviestinnän määrä ja laatu:

Käytetyt kanavat:

Toteuttajat:

Mitä haasteita:

Mahdolliset suunnitelmat ilmastoviestinnän kehittämiseksi:

7.8 Vahvuudet ja mahdolliset painopisteet ilmastotyössä

- Kanavahanke tuo näkyvyyttä ja tarjoaa mahdollisuuden toimia ilmastokestävän infrahankkeen edelläkävijänä – myös hiilinielujen ja sopeutumisen näkökulmat kytkettävissä
- Mahdollisuus profiloitua kestävän vesistömatkailun kuntana
- Taipalsaarella on avoin ja vastaanottavainen asenne, se on erittäin hyvä, yhteistyö eri toimijoiden välillä toimii
- Taipalsaaren kunnan omistamissa metsissä ei ole tuottotavoitteita, mikä mahdollistaa monipuolisemman metsien käytön, metsät hiilinieluina ja varstoina sekä luonnon monimuotoisuuden ylläpitäjänä
- Metsäsuunnitelman päivitys tarjoaa mahdollisuuden tälle

8) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Kuntien ilmastosuunnitteluhankkeen aikana viestintää ja osallistamista toteutettiin sekä Etelä-Karjalan liiton että hankkeen edetessä yhä enenevästi myös kuntien toimesta.
- Hankkeen projektipäällikkö kirjoitti säännöllisesti Etelä-Karjalan liiton nettisivuille artikkeleita työn edistymisestä. Lisäksi yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ilmastoasiantuntijan kanssa laadittiin yleisesti projektia koskevia artikkeleita/tiedotteita:
 - [Ilmastosuunnitelmatyö käynnistyi Etelä-Karjalan kunnissa](#) 6.11.2023
 - [Taustaselvitystä, skenaarioita ja yhteistyötä ilmastotyössä](#) 7.2.2024
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssissa saatiin työkaluja hiilineutraaliuden tavoitteluun](#) 26.2.2024 / ELY
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssi, maakunnallisia ilmastotyöpajoja ja aktivointia](#) 3.5.2024
 - [Etelä-Karjalan kunnissa tehdään suunnitelmallista ilmastotyötä](#) 10.6.2024
 - [Torilla, tapahtumissa ja työpajoissa tavattiin kesän aikana ilmastotyössä](#) 1.10.2024
- Tekstit linkitettiin kuntien viestijöille hyödynnettäviksi.

8) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeen aikana toteutettiin useita kyselyitä:
 - 1) kysely kuntien työntekijöille / syksy 2023
 - 2) kysely kuntien päättäjille / syksy 2023
 - 3) kysely kuntien viestinnästä vastaaville / talvi 2024
 - 4) kysely asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille / kesä 2024
 - 5) kysely yhdistyksille / kesä 2024
 - 7) kysely opetus- ja kasvatustyötä tekeville / syksy 2024
- Hankkeen aikana järjestettiin yhteistyössä CANEMURE-hankkeen kanssa neljä maakunnallista ilmastotyöpajaa + Follow up -tilaisuus, joihin kutsuttiin mukaan kuntien nimeämiä sidosryhmiä, mm. alueiden yrityksiä
- Toukokuussa 2024 järjestettiin [Ruokolahden STEP-opistolla Ilmasto- ja energiapäivä](#) laajan yhteistyökumppanijoukon kanssa
- Kuntien ilmastosuunnitteluhanke jalkautui kuntien kesätapahtumiin kesällä 2024 torikyselyllä sekä oman arjen ilmastovinkkaustehtävällä. Taipalsaarella oltiin mukana Taipalsaari-päivässä 30.6.2024.

8) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeessa järjestettiin yksi alustava ja kaksi varsinaista työpajakerrosta. Alustavassa työpajassa tutustuttiin kunnan päästöjen muodostumiseen ja tehtiin skenaarioita siitä, kuinka päästöjä olisi mahdollista vähentää. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseen tähtääviin, *Energia ja liikenne* sekä *Maatalous, metsät ja hiilinielut* -työpajakerroksille kuntia kannustettiin kutsumaan haluamiaan sidosryhmiä mukaan. Hyvän vuoropuhelun ja yhteistyön lisäämiseksi työpajoihin kutsuttiin aiheiden asiantuntijoita mukaan eri organisaatioista.
- Syksyllä 2024 ilmastosuunnittelukuntien kouluilla toteutettiin nuorten ilmastopäiväkiertue yhteistyössä laajan yhteistyökumppaniverkoston kanssa. Ilmastopäivään osallistuivat yläkoulujen oppilaat ja joissain kunnissa myös lukiolaiset. Taipalsaaren Saimaanharjun koululla oltiin 19.12.2024.
- Ilmastosuunnittelutyön etenemistä seurattiin kuntien ilmastosuunnitelmatyöryhmässä, johon oli nimetty edustaja/edustajat jokaisesta mukana olevasta kunnasta. Työryhmään kutsuttiin vierailevia puhujia kulloinkin ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Työryhmälle välitettiin myös koko hankkeen ajan tietoa teemaan liittyvistä ajankohtaisista tilaisuuksista, koulutuksista, ym.
- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemppattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä.
- Helmikuussa 2025 Etelä-Karjala toimi Itä-Suomen ilmastokonferenssin pääjärjestäjänä. Tämän perinteeksi muodostuneen tapahtuman kohderyhmää ovat erityisesti kunnat.

9) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Kouluttajana toimi pitkän linjan viestinnän ammattilainen Tiina Hosiokoski (SEK Comms). Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemppattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä. Kunnat saivat koulutuksessa käyttöönsä ja työstettäväkseen ilmastoviestintäsuunnitelman pohjan.

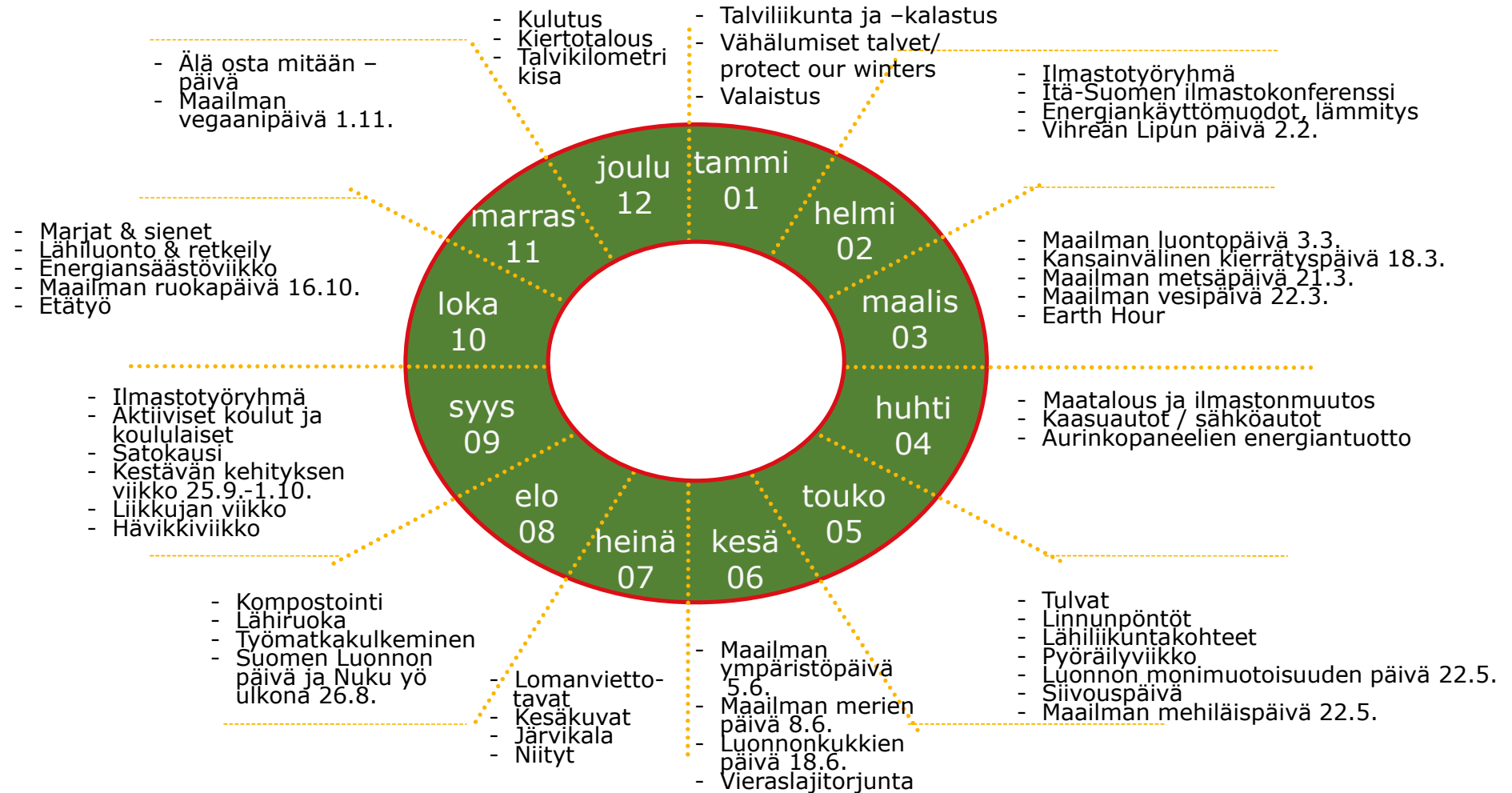
MATERIAALEJA

- [Keski-Suomen liitto - Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](#)
- [Kuntaliitto – ilmastoviestintä kunnissa](#)
- [Kuntaliitto – kuntalaisten osallisuuden edistäminen](#)
- [Hiilineutraalisuomi.fi-verkkopalvelu](#) - toimintamalleja ja ohjeistuksia asukas- ja yritysyhteistyöhön ja ilmastoviestintään
- [Kestävä kaupunki –ohjelma: Saa kuulua -julkaisu](#)
- [VALONIA - Kansalliset kampanjat](#)

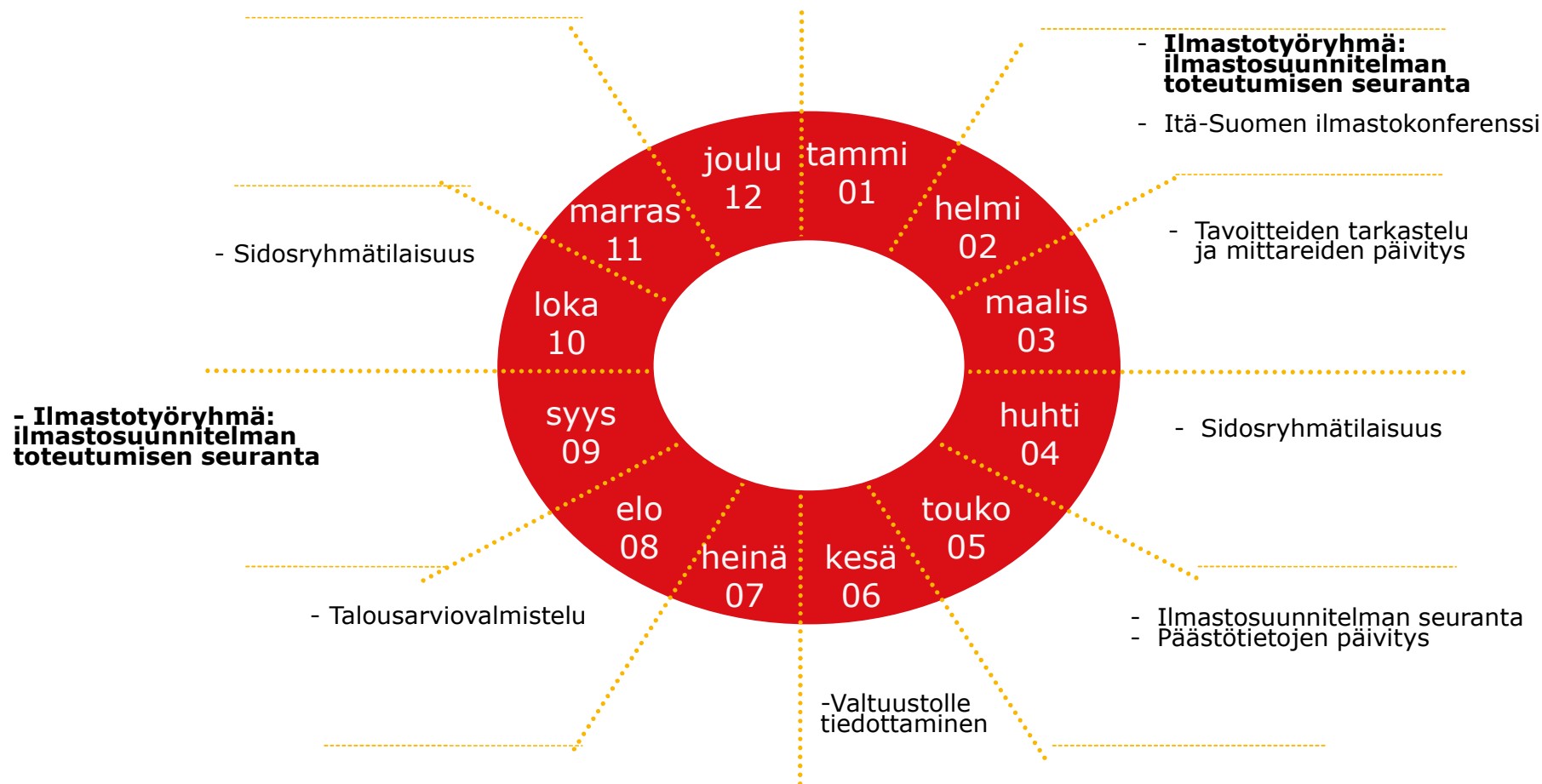
IDEOITA VIESTINTÄÄN

- Videot, Syken animaatiot
- Tarinat ja henkilöiden tekemät arjen ilmastoteot
- Kunnan tekemät konkreettiset teot
- Tutut paikat
- Yhteistyö paikallisten koulujen kanssa
- Kilpailut / visat yms.

Taipalsaaren ilmastoviestinnän vuosikello – ehdotuksia sisällöistä

Taipalsaaren ilmastotyön vuosikello – ehdotus

Yhteenveto investointeja edellyttävistä toimenpiteistä

Energia

- Luovutaan öljylämmityksestä lopuissakin kunnan kiinteistöissä korvaten esim. lämpöpumpuilla
- Kehitetään kiinteistöjen energiatehokkuutta mm. älykkäillä ohjausjärjestelmillä
- Lisätään aurinkoenergian tuotantoa kunnan kiinteistöjen katoilla ja muissa rakenteissa toteutetun aurinkoenergieselvityksen tuloksia hyödyntäen
- Toteutetaan uudis- ja korjaushankkeet vähähiilisinä ennakoiden kiristyviä lainsäädännöllisiä velvoitteita
- Otetaan energiatehokkuus ja ilmastovaikutukset huomioon infrahankkeiden, kuten Kutilan kanavan hankkeessa, kilpailutuksissa ja suunnittelussa

Liikenne

- Huomioidaan yhteisalushankintojen ilmastovaikutus
- Hankitaan kuntaan päästöttömiä ajoneuvoja ja kuljetuspalveluita
- Selvitetään mahdollisuutta tarjota kunnan ajoneuvoja yhteiskäyttöön ilta-, viikonloppu- ja loma-aikoina
- Jatketaan ja kehitetään entisestään hyviä käytäntöjä henkilöstön kestävästä liikkumisesta tukemiseksi, esim. kilometrikisa, työsuhdepyöräetä ja kimpapakyydit
- Toimeenpannaan pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelma ja kytetään toteutus ilmastotyöhön
- Kehitetään pyörien pysäköintimahdollisuuksia mm. satamiin huomioiden turvallisuus ja sähköpyörien latausmahdollisuudet
- Tarjotaan sähköauton latausmahdollisuutta kunnan kiinteistöissä
- Kehitetään satamissa sähköveneiden latausmahdollisuuksia